

Pregled tvojih filmov končujeva s tvojim zaenkrat zadnjim, največjim filmom, *Virdžina*. Fenomenalen film, resno mislim. Etnološko natančen, filmsko dosleden v slogovni vizualizaciji arhetipskega niča med nebom in zemljo. Vsak detalj sodi na svoje mesto. Zgodba je kot grška tragedija, katarzična. Ti seveda veš, kakšen film si želel posneti in na kakšne kompromise si moral pristati.

*Virdžina* je bil moj najbolje pripravljen in načrtovan film. Potem pa so se na nas zrušili dogodki, od kninske "balvan revolucije" do zimskega vremena. O tem sem napisal knjigo z naslovom *Dnevnik jednog filma*. Meni in ekipi se je zdelo, da se je vse zarotilo proti nam in da ta film snemamo v nasprotju z življenjem, zgodovino in naravo. Seveda je v njem vrsta kompromisov, vendar sem glede na svoje izkušnje in z odlično ekipo uspel speljati osnovno idejo. Zaradi zapletov s koproducenti so danes vse kopije tega filma samo v Parizu in je pri nas na voljo samo na VHS kaseti..

Za vse svoje filme si sam pisal scenarije, večinoma izvirne, tu in tam po predlogah. Ali že pri nastajanju scenarija veš, kako boš kaj posnel? Tvoji filmi vzbujajo vtis ne samo raznolikosti vsebine, ampak tudi pristopa, filmske obravnave, uporabe posameznih elementov, vse skupaj je tam namenoma in zelo premišljeno. Je tako?

Ko pišem scenarij, že razmišljam o režiji. Ko začnem režirati, seveda tu in tam še spreminjam scenarij, dodajam ali krajšam dialoge. Pisanje in režiranje sta zame isto delo in prav zato sem za vsak film potreboval veliko časa. Z izkušnjami je prišlo tudi zaupanje v načrtovanje čim večjega števila podrobnosti. Vedno bolj zaupam "racionalni orkestraciji" filma, katerega končni cilj je seveda čustvo, emocija. Ne bežim od improvizacije, vendar je zame samo sladka začimba, ki lahko izboljša sceno ali film, ne more pa ga narediti. Vse svoje filme sem posnel po scenarijih, ki sem jih tudi napisal, sam ali s sodelavci. Prav zaradi takšnega načina dela sem drugačen od kolegov iz moje generacije in zato bo tudi moj opus brez dvoma krajši od njihovih.

Film je univerzalna, globalna umetnost, njegovi protagonisti so državljani sveta. So tvoje izkušnje v tujini močno vplivale nate?

Če vse skupaj seštejem, sem zunaj rodnega Beograda preživel dvanajst let. Potoval sem po svetu in se skušal zaradi raznih vzrokov vživeti v druga okolja, London, Praga, Združene države Amerike. Najprej je bila želja, da bi se naučil tujih jezikov, da bi se izobrazil, da čim več vidim in doživim. Kasneje se je to spremenilo v beg od balkanskih vojn, strahot in sramote. Rezultat teh različnih potovanj je žalosten. V Beogradu se počutim kot tujec. Zelo malo mojih someščanov ima podobne življenjske izkušnje in doživetja. Pogosto se mi zdi, da s svojim izkušnjami in znanjem domačemu okolju sploh nisem potreben, ker so ljudje obsedeni s problemi, ki so meni osebno neznani ali preveč oddaljeni.

Kaj pa Slovenija kot "nekaj vmes"? Položaj tudi pri nas ni ravno rožnat, produkcija zastaja na vseh koncih, Akademija je v primežu med finančno stisko in pričakovanji celih generacij nadebudnih filmarjev... V Slovenijo sem potoval že kot otrok, zato mi je v duhovnem smislu nekako blizu. To gre celo tako daleč, da sem si nekoč, in to počnem še danes, predstavljal, da bom nekega dne tukaj živel in delal. Iz beograjske perspektive je stanje v slovenski



kinematografiji skoraj idealno. Tu je Filmski sklad, država skrbi za redno letno finančno podporo, tu so razpisi za scenarije in relativno stabilna proizvodnja. Za nas je to nedosegljivo. Občasni problemi z denarjem, dejstvo, da scenariji, denar ali film zamujajo ali se odlagajo, je normalno povsod po svetu, skoraj obvezno je vsakdanji spremljevalec tega norega, toda čudovitega poklica. Edino, kar me po malem moti, je dejstvo, da slovenski filmi naslavljajo premajhen krog gledalcev, celo v Sloveniji, da se ne potrudijo dovolj, da bi bili zanimivi tudi za občinstvo vsaj v Evropi, če že ne po svetu. Malce več prilagodljivosti, dinamičnosti in ekonomičnosti bi mojim kolegom pomagalo, da ustvarijo več in boljše filme.

Misel iz naslova tega intervjuja še drži?

Ko je film enkrat končan, še dolgo razmišljam o njem. Sem naredil vse tako, kot sem si želel? Ideje in rešitve se še kar porajajo, ampak film je končan, "zaklenjen", kot pravijo v Ameriki. Nič več ne morem narediti zanj, čeprav bi si želel. To je hud občutek. Še vedno se mi rojevajo kakšne dobre ideje za film *Na Vrat na nos*, ki sem ga posnel pred petindvajsetimi leti. To je popolnoma nesmiselno, celo idiotsko, ampak tako je. Prav zato nerad gledam svoje stare filme. Potem se živciram in trpim, dvomim v svoje režiserske sposobnosti. Prepričan sem, da nisem nobena izjema. Nobenemi smrtniku, ki sem ga spoznal, ni bilo dano, da bi svoj film posnel še enkrat od začetka, toda drugače. Takšne stvari so se dogajale nekim genijem v bivši Sovjetski zvezi. Slišal sem, da je Tarkovski ponovno posnel *Stalkerja*! Ta sijajni, čudoviti film, ki ga vsi poznamo, je v resnici druga verzija! Prva mu ni bila všeč, pa je prepričal producenta, da posnamejo novo. Ne vem, če to drži, toda zase vem, da bi, vsaj teoretično, vse svoje filme posnel na novo. Zato zelo spoštujem nekatere režiserje, ki so, po mojem mnenju, posneli zelo neumne in nesmiselne filme. Ko se z njimi pogovarjam o čemerkoli, mi je takoj jasno, da so mnogo pametnejši od svojih filmov. Zato jih lahko spoštujem, celo rad jih imam lahko.

*Srdjan Karanović skuša za scenarij z naslovom Lesk v očeh že nekaj časa pridobiti več koproducentov, med njimi tudi Slovenijo. Če mu bo uspelo, bo to njegov osmi celovečerec.*